

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.

Atelierile tipografiei „Astra” T.F. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GH. BARÎȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI MUREȘENII
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T.F. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 8 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Sâmbătă 29 Ianuarie 1944

Anul 107

Congresul dela Sibiu

de I. Bozdog

In zilele de 29 și 30 Ianuarie va avea loc la Sibiu congresul ziariștilor transilvăneni și bănățeni. Nici în împrejurări normale acest congres n'ar putea fi privit ca un fapt divers, fiindcă ziaristul transilvan are în urzeala trecutului său de peste un veac primele fire ale clarvăzătorilor îndrumători politici de a face din viața și aspirațiile neamului singurul rost al strădanilor și luptelor publice, eliminând complet tot ce este personal, și solidarizând în jurul său toate năzuințele curate, toate forțele creatoare.

Ziariștii transilvăneni și bănățeni au ținut pânza steagurilor, desfășurate după umiliri și după eforturi sângeroase de eliberare, nu numai pentru încurajarea și stimularea la noi sacrificii de energie naționale, ci și ca un strigăt de durere și protest îndreptat spre lumea din afară.

Drumul lor n'a trecut niciodată prin timpuri înflorite de înțelegeri și omenie, ci a trebuit să șerpuiască printre bolovanii urii și a brutalităților mascate întotdeauna în cuvinte și forme mieroase și de legalism formal pedant. De aceea asalturile lor nu i-a sângerat numai, ci le-a deschis larg porțile închisorilor, ale surghiunirilor, ale mizeriei și ruinei individuale și familiare.

Căliți de aceste lovituri, pionierii curajului românesc au devenit nu o castă îngredită și ocrotită de legi, ci o stâncă de rezistență în care s'au încheat toți luptătorii neamului capabili să-și aștearnă pe hârtie un modest șuvoiu din elocotul dragostei de care se mistulau. În Transilvania nu am avut și nu putem avea nici astăzi pe profesioniștii scrisului calculat sau drămuluit după oportunități și arginți, ci o vâjlela în permanentă erupție a celor care înțeleg și sunt hotărâți ca pentru idealurile neamului să nu intre la tranșă nici cu îndrumătorii calculați, nici cu scamatorii durerilor și drepturilor românești.

Astfel de breslași ai scrisului românesc se vor aduna în Sibiul organizării vieții românești de după cataclismul războiului trecut, pentru ca prin sfătuirea lor frățoasă să aprindă și să facă să ardă și mai vie și mai destră-mătoare de nelegiuiri credința ce-i încălzește astăzi și care pălpăie sau orde vulcanic la altarele unde slujesc astăzi individual.

Tot ce este mic și slăbiciune ome-nească va rămâne înafara zidurilor cetății Sibiului și, ca întotdeauna, ziariștii transilvăneni și bănățeni vor aduce smirna recunoștinței numai celor ce au binemeritat pentru trecutul și viitorul neamului și vor umplea cu tămiea faptelor candelile celor ce se roagă și așteaptă cu inimile înfrigorate înlăturarea pietrelor nedreptului hotăr.

Vorbește pământul CUMIDAVA

de

Ion Colan

În vara anului 1939, o vară cu surde eouri de neliniști europene în prag de scadență, profesorul C. Daicoviciu dela Universitatea Daciei Superioare, împreună cu prof. Mihail Macrea dedeau prima lovitură de târnăcop la micul castru roman de lângă Râșnovul Brașovului, Despărțământul Brașov al Asociațiunii transilvane „Astra” punând la dispoziția oamenilor de știință toate fondurile necesare acestor săpături, urmând apoi ca tot pe cheluiala acestui Despărțământ să se sape, an de an, cetățile dace din secuime.

A venit apoi războiul și planul n'a mai putut fi pus în aplicare când Oltul ne-a fost impus, în părțile acestee, vremelnic hotăr. Ținem să asigurăm însă pe eruditul profesor că, făcând înscrisuri, „Astra” și a dat un cuvânt pe care-l va ține: cetățile dace din secuime vor constitui pentru această Asociațiune un prim obiectiv îndată ce Oltul va reveni apă românească pe ambele maluri.

Dacă spre secuime bare cu alt tricolor ni s'au dictat stavilă deo-camdată, astrul de lângă Râșnov a putut fi săpat în întregime, iar astăzi un prim studiu, intitulat *Cumidava*, datorit prof. Mihail Macrea, aduce concluzii documentate, formând un argument în plus al teoriei continuității în Dacia.

Prima constatare care se desprinde din studiul de mai sus a fost formulată astfel: „prezența și amestecul populației autohtone, mai vechi, dacice, în viața romană a castrului, în tot cursul dănuirii sale, dela întemeierea lui — foarte de vreme, poate chiar în epoca lui Traian — până la pă-

răsierea și căderea lui în ruină, întâmplată destul de târziu în sec. III d. Hr.”

Așa dar, o conviețuire daco-romană, cu înăuriri reciproce, așa cum o dovedește toată cerami a aflată și confirmată epigrafic prin descoperirea unei inscripții, mutilate dar întregită cu atență preocupare de adevăr.

O nouă cohortă, *cohors VI nova Cumidavensium Alexandriana*, „complet necunoscută până acum”, se adaugă celor ce de mult au intrat în conștiința arheologilor și istoricilor.

Soldații cohorței se numesc *Cumidavenses*, după o localitate *Cumidava*, atestată de Ptolomeu sub forma *Cumidava* identică cu Râșnovul de astăzi, o așezare daco-romană.

Descoperirea acestei inscripții și identitatea Cumidava-Râșnov aduce elemente prețioase în discuția asupra sorții elementului dacic în epoca de după cucerirea romană.

Această așezare dacică supraviețuiește războaielor de cucerire și continuă să existe chiar și după Alexandru Sever (222—235 d. Hr.) Romanii fac în câmpia Bârsei un castru, la început de pământ, apoi de piatră, și acceptă oficial denumirea, după numele unei localități dace, care chiar dacă nu a fost o cetate, pe noi ne interesează că a fost o așezare dăcică, la care s'a alăturat și suprapus apoi una romană, inscripția dovedind conviețuirea celor două elemente.

Cohorta era a 6-a cu acest nume, deci au mai fost încă cel puțin cinci cohorte, recrutate în acest ținut, de unde rezultă o populație

— Continuare în pag. 3-a —

Cei 70 de ani ai prof. G. G. Mironescu

de prof. George Moroianu

Un fruntaș al țării împlinește azi șaptezeci de ani, din care un mare număr i-a închinat vieții publice în diferite situații și demnități ce le-a îmbrăcat. D-l G. G. Mironescu, care este licențiat în litere și filosofie dela Universitatea din București și doctor în drept dela Paris, este un moldovean de baștină, dintr'un vechiu neam de răzeși, născut în Vaslui în 1874.

Pe la începutul anilor 1900 a devenit profesor la Facultatea de Drept din București, al cărei decan a fost în vreo două rânduri. A iubit pe studenți, interesându-se de aproape de soarta lor și ajutând în mod larg pe cei sărăcuțoși și merituosi. Generos din fire și înțelegător (având și norocul de a dispune din belșug de cele materiale), și-a deschis larg punga pentru o faptă bună, sau când era ceva de împlinit undeva, unde se simțea nevoie, n'a epuțat niciodată să vie la timp în ajutor. În această privință cunosc cazul unui profesor român, care activând sărăcuțos într'o țară străină pentru răspândirea limbii, istoriei și literaturii române, ținând, afară de cursuri universitare, conferințe despre trecutul nostru, scriind la ziare și reviste, publicând broșuri și volume de traduceri din scriitorii români și de propagandă națională românească, s'a pomenit într'o bună zi cu o mulțime de datorii pe cap, de care nu știa cum să se libereze. Despre ceea ce auzind într'o zi d-l Mironescu, i-a plătit cu din al său, mai multe zeci de mii de lei, scăpându-i poate și viața, căci respectivul se ncurcase rău de tot, și punându-i probabil în vedere, ca altădată chiar când ar face lucrurile cele mai utile, să fie mai prudent. Altădată, fiind ministru de Externe, n'a ezitat să ia în sarcina Statului tipărirea unei bune cărți de propagandă românească (care a fost, după apariție, premiată de „Academia Română” și a avut

Continuare în pagina 3-a

Intoarcere de pe front

E rănit Baloleanu

II.

Baloleanu are dreptate. Fără încrederea în „steaua ta”, pe front îți iai câmpii.

Nu mai că steaua lui Baloleanu aici, la Adschim-Ushkai începu să clipească, așa cum fac candelile când nu mai au undelemn.

Sublocotenentul-dascăl Simion Rădoiului murise în ziua de 26 Mai dimineața. În 28 seara, pela zece, altă veste a trecut drumul și ne-a găsit în așternuturi, sub mantalele-plăpumi:

— A căzut Baloleanu!

Am sărit tustrei, ca arși:

— Cum a căzut?

— A fost rănit adineauri.

— Doamne, Doamne, că nu mai stă locului omul ăsta! — face maiorul.

Amănuntele rănirii le vom afla chiar dela el. Stă cu mâna acățată de gât într'o fășie de tifon și se uită cu mult interes în direcția de unde au venit gloanțele.

— Ieșisem, mă omule, aseară de ici, dela postul dă comandă, să mă duc în ale mele. Hai să v'arăt.

Baloleanu ne duce până'n pragul casei lui și începe să măsoare toți pașii pe care i-a făcut.

— Zic: să n'o iau prin fața casei, ci prin dos, că e mai ferit, și o pornesc așa...

Baloleanu ne arată cum a ocolit colțul casei lui, cinci pași, și cum a ocolit la stânga, încă cinci pași, până a ajuns în dreptul unui geam ce dădea spre grădina.

— Când ajung ici, aud odată că face drept pă lângă ureche: *țiu-u-u-u!* — și mai aud că glonțul să înfige în zid. Uite-l.

În zid, chiar subț fereastră, o garură mică, parcă ar fi bătut cineva un cuiu. Baloleanu în vorba-i leneșă cultivă pe ă, muntenește.

— Și acum n'o să mă credeți; eu am auzit pușcătura când a pornit, da puțin mi-a păsat; știam că nu e pentru mine. Nici n'am clipit din ochi. Mi-am văzut dă drum. Adică vorba vine că mi-am văzut dă drum, că n'am mai făcut decât doi pași, uite-așa...

Baloleanu face doi pași, exact așa cum i-a făcut aseară, oprindu-se într'un echilibru nestabil.

— Aud din nou: *pac!* — chiar din dreapta mea și foarte de-aproape. Ei, fraților, când am auzit pocnitura, mi s'a făcut pielea găinii și mi-am zis: *asta-i al tău, Balolene, scrie numele tău pe el.* Pă Dumnezeul meu dacă n'am știut precis că ăsta mă atinge. Și am mai simțit că glonțul o să treacă prin mine,

Casian R. Munteanu

de Gh. Petala

La împlinirea unui sfert de veac dela unirea Ardealului, Banatului și celorlalte părți „ungurene” cu țara mamă, zadarnic am căutat să gătesc în paginile ziarelor care au comemorat această aniversare după cuvântul, pomenirea lui C. R. Munteanu. Și totuși nici o pomenire nu poate găsi locul mai bine amintirea acestui român bănățean, ca în paginile de închinare oamenilor străduitori pentru această mare unire. De aceea în credința că împlinim o lipsă care nu înseamnă uitare, facem astăzi aici pomenirea vieții și frământărilor lui.

Casian R. Munteanu s'a născut la 28 Februarie 1892 în comuna Vermeș, județul Caraș. Școala primară a făcut-o în satul său natal, sub supravegherea tatălui său, învățătorul Paul Munteanu. Fiind 13 copii la părinți, dintre care Casian era al 9-lea, tatăl său l-a trimis, din motive ușor de înțeles, să facă liceul sărbesc la Vinkovce în Croația, unde avea pe fiul cel mai mare, Amedeu Munteanu, ca inginer silvic stagiar. N'a putut însă urma acest liceu, din cauza transferării fratelui său, inginerul, la Kalie în Craina, ceea ce făcu să fie adus la Lugoj și înscris la liceul de stat.

Elev eminent, este primit, începând cu clasa 2-a, la „Internatul Leopoldian” de pe lângă liceul premonstratens din Oradea Mare, unde stătu până în toamna anului 1910 când, odată cu înființarea internatului greco-catolic din Lugoj, revine din nou în acest oraș, înscriindu-se în clasa 6 a.

Talentat și impetuos, încă din liceu colaborează la ziarul „Drapelul” din Lugoj, fapt care-i atrase persecuțiile profesorilor săi unghi și-l determină să treacă în regatul liber. Aici are de luptat cu lipsurile și cu nevoia de a-și croi un drum în viață, sărac și fără diplomă cum se găsea. Vocația gazetărească svăcnind în el, intră mai întâi la ziarul „Drapelul” din Constanța ca împătoritor de foi. Ajunge mai târziu în Capitală redactor la „Foia noastră”, apoi în administrația „Tipografiei Românești” și a ziarului „Lumina nouă”. În primăvara anului 1913 Casian R. Munteanu fu primit la revista „Ramuri” din Craiova, iar în toamna aceluiași an, mânat de dorul de părinți și de casă, se reîntoarce în satul său natal.

Rămânând în Banat, este angajat redactor la ziarul „Românul” din Arad, iar odată cu izbucnirea războiului din 1914 este chemat sub arme în armata ungară, trăind acum din greu și sub forma aceasta nouă, tragedia de români subjugăți, mânați în primele linii fără cruțare de boală sau de răni nevindecate, puși adesea să lupte cu Moldovenii din tabăra rusească — frate contra frate! Casian R. Munteanu a descris, cu mult talent și cu mult simț al adevărului, toate aceste împrejurări și frământări de suflet, în cartea sa intitulată „Martiriul cătanelor” (intitulată și „Atacul”).

Va urma

Horia Nițulescu Toamnă în paradis

Poeme Buc. 1943

de Aurel Marin

D-l Horia Nițulescu nu mai este de mult un debutant. Condeseul său ager s'a exercitat îndelungată vreme în gazetările, a poposit în pagini de proză deasă și plină de mtez ca și în eseu.

Ceea ce am reținut totdeauna din scrisul d-lui Horia Nițulescu a fost un dinamism puțin întâlnit la confrății din aceeași generație, un vitalism remarcabil, cu oarecare barbare de creație, chiar când această creație a păstrat proporții cu totul reduse.

Poezia adunată acum în volum mărturisește în bună parte pe vifliosul comentator al vremii sale. Cu egală devoțiune își cântă iubita, cântă pe Dumnezeu, își cântă țara și poezia.

E bine că, în timpul innegurat pe care-l străbatem, mai apar asemenea puncte de reper luminoase: scurte popasuri, odihnitoare, pentru cititorul grăbit ca și evenimentele în care se sbate.

De bună seamă ceva din graba ceasului de azi a trecut și în cartea d-lui Horia Nițulescu. Nu vrem orin aceasta să-l aducem o scădere frumoasă ale culegerii de versuri însă, de sigur, o cu totul altfel de înfățișare ar fi avut cartea dacă ar fi văzut lumina în vremuri de liniste.

Introducerea în versuri, în care autorul îl proclamă pe Dumnezeu scriitor, aduce pe lângă o serie de imagini interesante, mult prozaism. De altfel este dintre puținele care păcătuiesc în acest mod căci, în general, versul din „Toamnă în paradis” este plăcut, turnat în tipare clasice.

Că ecourile ale stărilor de lucruri de azi se întâlnesc și aici, avem o dovadă în „Rugăciune profană” în care se vede setea după o liniște se pare mazu mal îndepărtată:

Mai dă-ne, Doamne, ceasul precaurat,
Să mai visăm sub vechile umbrare,
Cu soarele ce toamnă în pahare,
Prin sita verde, aur strecurat.

Remarcabile sunt cu deosebire poeziile de dragoste din acest volum, îmbibate de un puternic parfum romantic:

Așa, i-atât de bine, aicea, strânsi sub șal,
Pe banca amintirii lângă copacii goi!
Dă-mi mâna și 'n tăcere, ca pe-un carnet de bal,
Să răsfoim trecutul, nostalgic stins în noi.
(Auzi tu, melodia?)

Unele suavități îl aprople de N. Crevedia și poate și de Radu Gyr:

Mai lasă, fată, slovele subțiri!
Ca mâne aștrii noștri se vor stinge
Și n'or mai vede ochii — acești safiri,
Decât țărana umeda, funinge.

De N. Crevedia îl mai aprople și unele forme de exprimare, cu riscuri de o parte și de alta; bunăoară:

Incotro aleargă trenu-albastru?
Spintecate vaile-l cuprind,
Deasupra-ne, în urmă, se rotind
Tutelarul nostru astru.

Iubirea aceasta e germinatoare de sentimente gingașe, ușor innăbușite:

Tot frag-dă deapuri, ca și-atunci
Și roua gurii proaspătă-i și castă;
Și astăzi vie inima adastă
Firimituri de lună să-i arunci

Sunt acorduri ce aparțin d-lui Horia Nițulescu care se relevă ca un poet de alege nuanțe.

Poezia aceasta trezește îndepărtate ecourile din Alfred de Musset și Alfred de Vigny.

Am cita, dacă spațiul ne-ar permite, pentru melancolia ei reținută, „Herbar” sau acel turburător „Cântec de seară”.

Un ciclu aparte, și care aduce și o tonalitate nouă, este „Drumul Argonautului”. Deși versuri remarcabile, ele nu reușesc să eclipseze ciclul anterior și încă mai puțin pe acela intitulat „Țara de brumă”, din care nu știu ce am putea cita mai întâi.

Am putea să ne oprim la legănătoare cadente din „Baladă”:

Țara verde basarabă,
Doarme 'n gulgiu de otravă.
Plaiul lin, ciscapatin
Zarea, brazii i-o ațin.

Sau la acele, mai grave, din „Seara cea mare”:

Ca mâne, și... Dar ce să vă 'ntristez,
Când clipea clară gălăie 'n pahare?
Aduceți vinul acei bătrân, cyprez,
Să beau cu voi în seara mea cea mare.

Cartea d-lui Horia Nițulescu înscrise un succes al liricii tinere de azi și ea marchează, în același timp, o reventre la adevărata poezie, de factură clasică, de claritate și armonie, de care lirica contemporană se instrăinase din ce în ce mai mult.

In cantonament

de Ștefan Heinz

Vorbește mai încet, măi camarade,
Căci fiecare e zdrobit de drum,
Și după marșul stepelor se cade
Să-și odihnească oasele acum.

Vorbește mai încet, căci ei visează
Nu vezi pe fața lor un zâmbet lin?

Traducere din l. germană de Ion Gh. Iordache

prin dreptul pieptului. M'am gheboșat, trăgându-mi pieptul înapoi. Acu o să ziceți, când am avut vreme să mă gândesc aseară la toate? E, asta-i acu! Toate s'au petrecut în mine cât ai clipi din ochi. Așa, gheboșat, dă parcă purtam în spate afetul mitralierii, simt o arsură în brațul drept, o înțepătură nici cât ala când îți face Ludu o înjecție, și mai simt în tot lungul pieptului ceva cald...

Prin curte nu era nimeni și eu în dosul casei. Arsura dela piept m'a făcut să strig: Ajutor! Dă chestia dela mână nu-mi era mie, da când am simțit că mă arde în tot lungul pieptului și când pipăindu-mă pă subț cămașă mi-am scos deștele pline de sânge, mi-am zis:

— Acu, Maica Domnului, Balole-ne! Măcar să nu mori în dosul casei ci să vie cineva să te ducă mai la vedere.

M'au auzit băieții mei — buni băieți! — m'au luat dă braț ca p'o domnișoară când o duci la bal, și m'au trecut drumul la doctoru. Doctoru, sigur, dormea, că atâta știe să facă: să joace pokăr, să facă ciătite și să doarmă. Ce-i pasă lui că locotenentul Baloleanu își varsă sângele pentru țară...

Aici Baloleanu mă atinge cu cotul, vezi Doamne că vorbește patriotic. Doctoru: Ce dracu, domnule locotenent, nici să dorm nu mă lăsați? Eu: Scoate-ți sculele, doctore, și vezi pă unde m'a perforat. M'a pus pă un scaun dă bucătărie, mi-a scos vestonul și de-abia atunci am văzut și eu isprava alui d'a tras.

Baloleanu își scoate vestonul și ne arată „pă teren” traiectul glonțului.

— A intrat pă ici, prin braț, a ieșit pă dincoace, mi-a prins pielea dela piept o idee, a ieșit iar și a intrat în

carnetul meu de note, prin muchea lui, de mi l-a stricat, mila lor, că nu-l mai pot folosi. Pă urmă iar m'a sdrelit p'ici, pă subț țafa dreaptă, și iar, mai încolo, de-a făcut frizură prin păr și s'a dus dracului dă s'a înfipt tot în zid, uite ici. În zid tenciuiala e puțin căzută și gaura mai mare ca la primul glonț. Ne explică Baloleanu de ce e mai mare.

— Am scormonit eu, să găseșc glonțul. Vreau să-l țiu amintire.

— Vestonul mi l-a găurit, cămașa mi-a găurit-o, pă mine m'a găurit și m'a însăilat, cum prinde croitorul căpșuala la haină înainte d'a o coase. Toate se repară, da vorba e ce mă fac eu cu carnetul, că mi l-a prăpădit de tot. Nici alt carnet n'am și nici nu mai pot copia ce-i în el, că uite cum mi l-a stricat.

Carnetul fiind lovit în muche, glonțul a trecut prin toate filele.

— Bine c'ai scăpat cu atât, — ne

PREDICI ÎN PUȘTIU

Cătușa lenei deghezate

Ieri mi-au fost trimiși la tratament, la secția mea de Policlinică, niște deținuți cu lanțuri grele de picioare. Bieții oameni abia se mai mișcău, dar își suportau senin suferința. Erau condamnați politici, și nu ne interesează mai de aproape nici vina lor, nici boala pentru care au fost aduși. Vreau însă ca din cătușele lor grele atârând de picioare, să trag unele concluzii pentru vieța noastră.

Oare nu atâră și de picioarele noastre fel de fel de cătușe, care ne împiedecă să ne luăm avânt, să înaintăm cum ar trebui, să ne putem realiza idealurile noastre, să dăm țării și neamului tot ce am putea da, mult mai mult decât dăm acum fiecare din noi?

Iată, în primul rând cătușa lenei, nu în sensul așa de frecvent, că pierdem prea multă vreme cu tândăleala în pat, cu vorbăria inutilă, cu mese prea lungi, cu somnul de după masă, cu mers greoiu și încet pe stradă, cu frica de lucru, care la mulți merge așa de departe încât mai bine fură decât să lucreze. Nu de această lene, ușor vizibilă vreau să vorbesc și nici de cerșetorii leneși, care, dacă vrei să le dai ceva de lucru, înainte de a le da sprijinul, dispar repede dinaintea o-hilor tăi, ci de o lene periculoasă, care nu prea se observă ușor, nici de cei din jur și nici de cel ce suferă de ea: lenea de a face ceva în locul lucrului mai serios, mai neplăcut, dar mult mai necesar. Ai să termini o lucrare importantă, dar nu vrei să lași din mână romanul lui Bojer sau Croner; ai de făcut o statistică însemnată de sfârșit de an, dar subț motiv că trebuie mai întâi să-ți citești ziarele sau să ascuți radio-jurnalul, mereu o amâni; ar trebui să răspunzi la o scrisoare urgentă, dar ai auzit că se joacă un film bun sau o piesă bună de teatru și nu vrei s'o pierzi. Este o lene deghezată sub forma unui activism, care cavă distractivul în locul necesarului, o lene nevinovată la aparență, care însă, judecând după ce scrie aceste rânduri, ni-a ținut pe mulți din noi înlănțuiți într'un cerc mult mai strâmt, decât ne-ar fi competat după aptitudinile noastre.

Dar cătușa răutății răzbunătoare, dar cătușa unei moralități prea labile, a unei datorii împlinite numai de mânduială, cătușa unei multilateralități puțin desordonate, a lăcomiei la mănecare și băutură și avere mai multă decât îți trebuie?

Doamne, multe cătușe mai avem, dar săptămânile ce vin să căutăm să rupem cătușa lenei deghezate.

Dr. M. Suciu-Sibianu

dăm toți cu părerea. Acu te duci la ambulanță, de-acolo la spital și... adio, războiu!

Baloleanu:

— Doar n'eți fi crezând că pentru fleacul ăsta o să mă internez în spital? Mă vindecă doctorul nostru și fără spital, că doară atâta o fi știind și el. Eu acolo nu mă duc nici cu ordin. În două trei săptămâni rana dela braț e vindecată, că nu-i atins osul. Nici să nu vă gândiți că scăpați de mine. Da la ambulanță tot mă duc nițel, să mă treacă în catastifele lor. Altfel n'ai dreptul să porți semnul dă rănit pă braț. Vreau să mă vadă cineva că am fost erou.

Când spune „erou”, Baloleanu rade, cum răzi atunci când te doare o rană.

O zi Baloleanu s'a dus pe la regiment, altă zi pe la ambulanța divizionară, unde a stat de vorbă cu doctorul Gamber, fostul nostru doctor de

Cei 70 de ani ai profesorului G. G. Mironescu

— Continuare din pag. 1-a —

de prof. George Morolanu

o presă excelentă și în țară și peste hotare), carte pe care cel mai chemat decât dânsul să o dea la lumină, refuzase cu o zi înainte să-i înlesnească tipărirea... sub pretexte puțin serioase, căci G. G. Mironescu, care a scris și publicat mult, n'a cunoscut gelozia (ca să nu întrebunțez alt cuvânt poate mai potrivit), de această meteahnă nesuferind decât cei care n'au scris nimic în viața lor.

În toate funcțiile ce le-a avut în Stat, s'a achitat în conștiință de îndatoririle ce-i reveneau, fie că se găsea în capul Ministerului de Externe, fie în fruntea celui de Interne, al celui al Instrucției Publice sau al celui de Finanțe, căci d-sa a trecut cu cinste prin toate aceste Departamente. Cât a fost Ministru de Finanțe a introdus un sistem nou de control al administrației banului public, sistem foarte eficace, căci a reușit să pună ordine în finanțele publice, pe care le-a îmbunătățit într'atâta, că Statul, care din punct de vedere financiar începuse a schiopăta, a început iară să-și plătească pe funcționarii săi.

Cât a fost Ministru de Externe în cabinetul Maniu, dela 1928 la 1931, a prezidat de 2 ori delegația română la Liga Națiunilor și a apărat și el drepturile României în fața Curții de Justiție Internațională dela Haga contra opțiunilor ungori.

G. G. Mironescu a fost de 2 ori Președinte de Consiliu. Odată în lunie 1930, a doua oară din Oct. 1930 până în Aprilie 1931, când a urmat la cărma țării guvernul lui Nicolae Iorga.

În lupta spirituală pentru unitatea națională a neamului și-a făcut din plin datoria. A fost unul din membrii activi ai Consiliului Unității Române din Paris din 1918, prezidat de Take Ionescu, activând cu spor, alături de ceilalți fruntași români stabiliți la Paris din 1917 în propaganda pentru realizarea idealului nostru național, colaborând în presa franceză cu studii temeinice despre legitimitatea revendicărilor noastre. A scris broșuri și volume în interesul țării, cum au fost: *Problema Banatului*, în românește și franțuzește (Paris, Ed. Leroux 1919) apoi *Aperçus sur la Question Roumaine*, (Paris 1919). Cam în același timp a publicat cartea sa: *La Roumanie et la guerre européenne* iar la 1929 a publicat scrierea *La Politique de la Paix*, în care insistă asupra Uniunilor Regionale între State. A luat parte la Congresul din Roma al naționalităților oprimate din Aprilie 1918, unde s'a hotărât ruperea acestora de monarhia Austro-ungară. Tot în acea primăvară a vizitat mai multe lagăre de prizonieri români din Italia, interesându-se de soarta lor, prizonieri care se declaraseră gata să formeze o legiune, care să continue lupta pentru libertatea și unitatea neamului lor. Se zice că d-l Mironescu n'a încasat niciodată cheltuielile împreunate cu diferitele misiuni ce le-a avut

dela Stat peste hotare, ci le-a plătit din al său, lăsând ce i se cuvenea în tezaurul Statului pentru alte nevoi publice.

D-l Mironescu a fost printre inițiatorii și principalii fondatori ai „Academiei de Științe Morale și Politice” al cărei președinte este dela înființarea ei din 1939.

Uitam să adaug că și d-sa a fost între acei oameni politici ai noștri care au refuzat să iscălească sentința blestemată a arbitrajului din Viena din anul nefast 1940.

Incheiem aici portretul moral al profesorului G. G. Mironescu, făcut foarte pe scurt, urându-i încă multe zile bune și senine, răspândind în juru-i mereu duh de înțelegere, de armonie și de toate cele bune.

Cântec de băjenie

de Lucian Valea

*Frunzuliță verde de mălin,
Dorul mă cuprinde ca un vrej —
Pline-s temnițele 'n Seghedin,
Geme Someșul vîind prin Dej.*

*Visele se sfarmă ca un bruj
In cenușa amintirii arsă,
Sufletu-mi cu noaptea peste Cluj,
Ca o ploaie deasă se revarsă.*

*Svon de dincolo de moarte-aud,
Inima, afund în ea se strânge.
Cine mi-a pornit din Năsăud
Și în gând îmi ține și-mi plânge?*

*Soapte unduesc prin crengi de seară,
Depărtările tresar din chin,
Glasul cui, în freamăt de vioră,
Mă ajunge dela Huedin?*

*Trec pe panta nopții, trec într'una
Suflete și doruri fără chip,*

Centrul de studii și cercetări privitoare la Transilvania, înființat la Sibiu de pribeaga Universitate „Regele Ferdinand” din Cluj, a tipărit al doilea volum din *Bibliotheca rerum Transsilvaniae*.

De astă dată este vorba despre studiul d-lui Dr. Petru Râmneanțu, apărut în limba germană: *Die Abstammung der Tschangos*. O lucrare impresionantă prin factura ei sobră și prin imensul material documentar, care aduce lumină în lămurirea originii Ciangăilor din Moldova și în același timp face o foarte concludentă diferențiere între noțiunea de Ciangău și de Român catolic, noțiuni care nu se acoperă; autorul demonstrând cu lux de amănunte că nu tot ce este catolic în Moldova însemnează și maghiar în același timp.

După ce face o scurtă reprivire istorică asupra catolicismului în Moldova care datează dela începutul secolului al XIII-lea și care coincide cu așezarea Cavalerilor germani, chemați de regele Ungariei Andrei II să stăvilească năvălirile cumane, d-l Dr. P. Râmneanțu — utilizând toate mărturiile contemporane, pentru a da o explicare fenomenului de expansiune al catolicismului — precizează că cei doi factori hotărâtori pentru acest fenomen au fost emigrările Secuilor, ce s'au așezat până la Siret, și convertirea la catolicism a Românilor de dincolo de această zonă.

Bogată în argumente istorice și demografice, lucrarea utilizează toate atestările din trecut despre prezența catolicilor în Moldova, începând cu Bernardin Quirin și sfârșind cu datele recensămintelor oficiale, explicând fluctuațiile populației.

Partea centrală a lucrării o constituie însă cercetările rasiale pe care d-l Dr. P. Râmneanțu le face în baza stabilirii indicelui sangvin. Concluziile la care ajunge d-sa sunt extrem de interesante, pentru că ele scot în evidență existența Românilor de religie catolică, maghiarizați ca limbă.

Studiul acesta aduce o necontestată contribuție științifică într-o problemă vitală a neamului românesc. Prezența Ciangăilor și a Secuilor — două frânturi de neamuri, aruncate de destin în centrul vital al neamului românesc — au trezit unui neam vecin și dornic de hegemonie o poftă nestăvilită de a poseda avutul altuia. Când oamenii politici străini au căutat, cu creionul în mână, la o masă (nu cred să fie verde) să stabilească un fel de coridor spre Secuime, sfâșind fără milă o populație compactă românească, ei n'au pătruns în adâncurile problemei. Amintita lucrare a d-lui Dr. Râmneanțu le va putea da de meditat.

studiul asupra acestei fericite descoperiri.

În locul teoriilor pline de rafinament și difuzate cu toată aparatul unei sonore propagande, vorbește pământul. Din adâncul lui ies, zi de zi, dovezile drepturilor noastre, singurele valabile, care vor strivi odată pecețile nedrepte puse pe un hrisov confecționat când dacoromanii Cumidavenses se aflau la mare strămoare.

Vorbește pământul!

Vorbește pământul Cumidava

de Ion Colan

Continuarea din pagina 1-a

autohtonă compactă; Daci autohtoni care se înrolează în armata română pentru apărarea provinciei din care înșiși fac parte. Prin descoperirea dela Râșnov, după statisticile de până acum, Dacia a dat imperiului roman „cel mai mare număr de trupe auxiliare dintre toate provinciile vastului imperiu”.

Cum rămâne acum cu teza învățatului maghiar A. Alföldi care susține, ca și alții din aceeași nație, că Dacia au fost exterminată în așa măsură încât „n'ar mai fi putut alcătui în niciun chip baza romanității nord-dunărene”?

Noi ne oprim aici cu resumaerea concluziilor prof. Macrea din

batalion când cantonam la Jupa, și a treia zi ne-am trezit cu el înapoi, tot cu mâna spânzurată de gât.

— Cum îți merge, Balolene?

— Ca lu Burcuș când a dormit pă ulcele.

— Nu, zău, vorbește serios. Te doare?

— Când mă doare, când mă lasă. La ambulanță voiau să-mi taie un tendon, ori un nerv, știe dracu ce. Eu nu m'am lăsat și bine-am făcut. Rămâneam cu mâna paralizată, ca un damblagiu.

*

Tocmai la Krimaskaia, în Caucaz, după aproape șase luni, steaua lui Baloleanu a mai strălucit odată, în scâpărări de fier înroșit în foc în care bați cu ciocanul, pe urmă a pilit și s'a stins într'un spital din București.

Trăgea cu mitraliera de subt un dâmb, în timp ce batalionul se găsea în

cea mai critică situație a lui din toată campania: fusese, în parte, înconjurat.

Trăgea bine. Voia și mai bine. Și-a împins mitraliera cu vreo doi metri mai sus și a rămas lângă ea, lungit. N'a mai apucat să tragă.

*

Fetița lui din Banat s'a dus să-l vadă la un spital din București.

După ce a plecat fetița în Banat, a plecat și Baloleanu în cimitirul Ghencea, iar cu sufletul mai departe.

*

A bătut la poarta raiului. Sfântu Petru a dat la o parte ușița din poartă, să vadă cine-i. Baloleanu se așezase alături, pe-un bolovan.

— Ce vrei, creștine? — l-a întrebat sfântul.

— Ce să vreau, — zice Baloleanu — caut pe căpitanul Tănase...

— Ala dela a 6-a?

— Ala. Aici-i?

— Adineauri a venit.

— Am fost întâi dincolo și niște ăia urfiți m'au luat la goană; ziceau că așteaptă pă altcineva.

— D'aia ai întârziat?

— Păi! Și-am venit și încet, că eu almintrelea nu pot.

— Știu, știu, — face sfântul Petru. Noa hai, intră, să nu capeți vr'o bronșită, ca în spital. Ne bate iarna la poartă, mai zice sfântul.

— Bate, zău! Era să viu în Mai dela Adschim-Uschkai, da să vede că n'a fost așa...

— Știi că e aici și Rădoi, și Saiberca, și Martinovici, iar d'ăia cu gaioane puține is o companie întreagă. E și Buga la noi...

— Ali-i-i, mila și mănăstirea lor de copii! La ei să mă duci Sfinte Petre.

— Numa un lucru ți-aș spune Balolene, zice sfântul puțin cam jenat. Știi, aici la noi nu se prea obișnuiește înjurătura...

*

Au intrat amândoi.

O volbură de toamnă a tivit încheieturile ușii cu frunze aduse tocmai din pădurea dela Krimaskaia.

Ion Colan

Conferința

D-lui prof. I. Gherghel despre „Rolul ziaristicii în pregătirea Unirii”, care trebuia să aibă loc la 30 Ian. se amână pt. 6 Febr. (sala Camerei de Ind. și Comerț.)

„Craiu ielelor“ la Români Incerările din ultimele trei decenii

de Ion Gherghel

În deceniul al treilea din veacul nostru își publicase C. D. Vereea traducerea acestei balade în *Adevărul Literar și Artistic*. Inceputul e promițător, dar începând cu strofa a doua apar notele stridente și expresiile dictate de necesitățile de rimă, ca bunăoară în versurile următoare:

Privește, o tată, spre negrul desis
Cum ielele toate se strâng pe furis.
Copile, copile, lucesc prin pădure
Bătrânele sălcii cu frunzele sure.

Chipul tău gales mă 'ncântă, mă 'mbată,
Te iau cu de-a-sila de nu vîi îndată.
Da tată, vai tată, m'a și apucat,
Mă strînge, mă doare, cu el m'a luat.

Astfel nici încercarea lui Vereea, — cu toată precizia ei ritmică — nu trece granițele mediocrității.

Nicio valoare literară nu reprezintă încercarea lui Ioan Ciorănescu, publicată într-o broșură cu versuri pentru copii intitulată „Prichindel“.

(Anul apariției lipsește, căci așa o cere interesul editorilor lacomi după câștig, care bine știu că mulți „intelectuali“ nu cumpără decât cărți proaspăt ieșite de sub tipar). Ciorănescu nu are nici măcar grija să păstreze cuvintelor accentul lor natural, ne mai vorbind de notele forțate și confuzia ce stăpânește dela un capăt la altul al „traducerii“ sale.

Inegală e și tălmăcirea lui Ion Sîn-Georgiu din antologia *Lirica lui Goethe* (1935). Alături de versuri bine șlefuite și cu imagini adecvate celor din model, aflăm și aici, în multe locuri, o deviere caracteristică dela ideile din original prin cultivarea așanumitelor *păcate de rimă*, de care puțini traducători se pot feri cu tot dinadinsul. În orice caz e nevoie de un sever autocontrol și de o neconținută revenire și migăloasă stăruință pentru plivirea acestor buruieni din stratul de flori al tălmăcirilor estetice.

*

O traducere inedită a unui fost elev dela liceul „Gh. Barițiu“ din Cluj a rămas printre fișele mele. Examinând această încercare tinerească a lui Emil Suci, — septiman pe acele vremuri — constat cu bucurie, că în încercarea fostului meu elev se găsesc, alături de inevitabilele stângăcii ale începutului, și câteva scilipiri care ar putea să facă cinstă unui traducător mai vechiu, care și-a văzut, cel puțin de câteva ori, tipărit numele prin reviste și ziare.

Mă mărginesc să citez doar strofa finală:

Părintele mână, el prinde-a se teme,
Și ține în brațe copilul ce geme;
Sosind în ogradă din murmur de vise
În brațele sale copilul murise.

Nu mai știu nimic de fostul meu elev Emil Suci. Îmi aduc aminte că sorbea cu nesăț explicățiile ce obișnuim să le dau, la sfârșitul lecțiilor prescrise sau în pauzele dintre trimestre, cu privire la problema literaturii comparate. La dânsul sămânța cuvântului a rodit căci, — după cât îmi aduc aminte — neastâmpărul său de verificator l-a îndemnat să-și mai încerce puterile și cu alte poezii goetheene. Probabil însă că sfatul poetului Horațiu de a-și ține în manuscris timp de 9 ani încercările de verificare înainte de a le da drumul în lumea cititorilor, l-au determinat pe septimanul dela Cluj din al 4-lea deceniu al veacului nostru să mai mediteze, în ceasurile sale de răgaz, asupra întâiilor sale încercări de sbor... Dar cei nouă ani mi se pare că au trecut și astfel, ar fi cazul să dea ultimul lustru versurilor sale tălmăcite după baladele lui Goethe, publicându-le în vreo revistă cu caracter literar.

În orice caz însă, revizuirea ar trebui făcută temeinic. Căci dacă nu izbutește traducătorul să se ridice la un nivel literar corespunzător, mai bine repetă sfatul lui Horațiu, mai zăbovind alți nouă ani cu publicarea versurilor sale.

Acestui îndemn ar fi trebuit să-i dea ascultare și Radu Herbay, care a publicat în 1943 cea mai recentă tălmăcire a acestei balade în *Revista Limbii și Culturii Germane*. Fără ritm precis și fără suflu poetic, după cum oricine va putea să constate din următoarele două strofe:

Te iubesc, îmi place a ta mândră s'atură
Și de nu primești, întrebuițez a mea ură.
O tată, o tată acum m'a'pucat,
Regele ielelor m'a vătămât.

Tatălui e groază, el sboară călărind,
El ține în brațe copilul scâncind.
Acasă cu greu în sfârșit a sosit,
Dar prea târziu: copilul în brațe i-a murit.

Noi, dimpotrivă, afirmăm că-i prea de vreme să ieși la iveală cu astfel de tălmăciri care sunt o adevărată vătămăre a principiului estetic-literar.

BRAȘOVUL DE ALTĂDATĂ

Din trecutul medical al Brașovului

Porțile orașului

de Dr. Emil I. Bologa

III

La început orașul avea trei porți: una spre Vest „Katheriner Thor“ (clădită în anul 1559 și care există și astăzi), una în strada porții „Purzen-gässer Thor“ (cea mai veche, care a fost dărâmată în anul 1857), și cea din strada neagră „S hwarzgässer Thor“ (clădită în anul 1785 și dărâmată în 1873). La acestea se adaugă apoi poarta de lângă Prefectură, „Klostergässer Thor“ (dărâmată în anul 1835), „Waisenhauser Thor“ (clădită în 1827) și „Rossmarkter Thor“ (clădită în anul 1820 și dărâmată în 1876).

Poarta din strada orfanilor se numea și „Poarta Valahilor“. Poarta se închidea seara la ora 5 iarna și la ora 8 vara, fiind păzită de oameni ai orașului.

Aceste porți separau orașul de cele 3 mahalale, care existau în jurul său și de care era despărțit prin spații libere neclădite.

Din strada porții pleca o stradă pavată spre orașul vechiu (actuala Strada Lungă), care în anul 1787 număra 600 clădiri — având o populație de 5283 locuitori, Sași, Români și foarte puțini Unguri. Pe această stradă găsim

biserici, școli, poșta, 5 hoteluri (dintre care unul purta aumele de „Hotel Bukarest“) și începând cu anul 1867 — în casa cu numărul 46 — și o farmacie, întemeiată de Eduard Kugler (care însă nu este prima farmacie a orașului).

Blumăna avea în anul 1787, 560 case, iar în 1869, 3318 locuitori și mai multe fabrici. În anul 1830 se clădește și o baie populară iar în 1873 se inaugurează clădirea gării.

În 1857 Comunitatea hotărînd dărâmarea porții din strada cu același nume, materialul rezultat (dărâmături) este întrebuințat pentru clădiri de noi case, o biserică (lângă Gewerbeverein) și o clădire care să adăpostească Spitalul de femei.

O populație așa de însemnată ridică de sigur și o problemă sanitară. Dar această problemă trebuie să o căutăm în originea ei pe vremea cavalerilor germani, pentru care îngrijirea suferinșilor reprezenta o datorie sfântă, fapt care explică existența spitalelor în trecutul cel mai îndepărtat al acestui oraș, care la începutul sec. XV avea deja un Spital (al Sf. Antoniu).

Deschiderea școlilor fărănești pentru femei

În ziua de 6 Februarie a. c. se vor deschide peste 10 școli fărănești pentru femei în cele mai curate și puternice comune românești din județ.

Programul teoretic și practic al acestor școli va dura 5-6 săptămâni. Instruirea candidaților se va

face de către intelectualii localnici și de către conferențiarii „Astrii“ Brașov.

Programul amănunțit și împărțirea conferențiarilor s'a comunicat comunelor. — Vom reveni asupra lor în gazetă.

Femeia în vleața compozitorilor celebri Wagner

de Lia Busuioceanu

Captivat în tinerețe de vechea mitologie nordică, îi reinviază divinitățile păgâne în vestita tetralogie, dar își încheie activitatea artistică cu un imn de slavă al virtuților creștine: opera *Parsifal*.

Insetat de dragoste, nu-i e dat s'o întâlnească până la 40 de ani, când putea încă scrie: „În toată viața mea n'am gustat cu adevărat bucuriile iubirii...“, dar avea să le guste apoi în mai multe rânduri și până aproape de 70 de ani.

„Bucuriile iubirii“ îl ocoleau în adevăr pe Wagner cu aceeași grijă cu care-l ocoleau și succesele artistice. Poate fiindcă era dintre cei ce nu se mulțumesc cu puțin? Concepția lui despre iubire se oglindește pentru prima oară în personajul Sentei, eroina din *Vasul Fantomă* care răscumpără prin dragostea ei credincioasă păcatele Olandezului rădăcitor, blestemat să cuture fără odihnă apele mărilor. Ca și eroul lui, Wagner avea să infrunte furtunile în căutarea femeii mântuitoare. Dar înainte de a fi apucat să-și formuleze acest crez, Olandezul nostru făcuse o faptă nesocotită; se căsătorise la 23 de ani cu Minna Planer, o actriță ceva mai în vârstă decât el, dornică și ea de iubirea unui om care să-i răscumpere unele păcate din tinerețe. Încă dinainte de a o lua de soție, Wagner avusese și timp și ocazii să se convingă de nepotrivirile dintre ei, dar o ciudată încăpățănare îl făcuse să treacă peste toate slăbiciunile acestei femei a cărei prezență avea să-i devie atât de apăsătoare. Cu tot trecutul ei aventuros, Minna era în fond o burgheză cu aspirații mărunte și orizont limitat.

Alături de Wagner, era ca o găină lângă un vultur. Cum putea ea înțelege clocotul sufletesc, pornirile lui revoluționare, menite să răstoarne concepțiile artistice ale unei epoci?

Totuși Minna suporta cu destulă resemnare eșecurile artistice și viața nomadă plină de lipsuri a soțului ei, dar nu i-a putut ierta întâlnirea cu Isolda. Wagner avea pe atunci 40 de ani, iar Mathilde von Wesendonk era în floarea tinereții. Cu o vie sensibilitate artistică pe care-i plăcea uneori s'o închidă în ritmul unor poeme destul de reușite, frumoasa Mathilda, răfătată de soartă și de un soț foarte bogat, s'a lăsat fascinată de temperamentul navalnic al muzicantului exilat, poposit întâmplător la Zürich. În luptă cu tot soiul de greutate, dar din ce în ce mai conștient de valoarea geniului său, Wagner cunoaște în sfârșit „bucuriile iubirii“ și le gustă cu acel dispreț al legilor morale care avea să-l facă să exclame odată: „Lumea e datoare să-mi dea ceea ce-mi trebuie!“ Pe lângă dragostea Mathildei, primește și casa pe care soțul ei i-o dăruiește, și sumele mari de bani cu care acesta îi cumpără partituri încă nescrise. Subt focul iubirii lui Tristan mocnește însă blestemul Olandezului rădăcitor. El ar dori ca Isolda să lase, ca Senta, tot ce are pe lume pentru a-l urma. Dar Minna veghiaza. Provoacă scene care spulberă toată vraja idilei celor doi îndrăgostiți. Iată-l pe Wagner din nou în voia valurilor. Minna se întoarce în Germania, iar el își plânge jalea în umbra canalelor venețiene, unde au mai plâns atâți îndrăgostiți. Dar din durerea lui se încheagă un cântec nepieritor de dragoste și de moarte: opera *Tristan și Isolda*.

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra“ Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Cetind acte vechi

Divanul
Domnesc

de Ax. Banciu

Un „sfat“ era și „Divanul domnesc“ din Principatele Române, cu deosebirea că acesta era numai unul în țară, iar membrii lui erau Mitropolitul și boierii țării.

Despre acest domnesc sfat „Divan“, cum se numea cu o rădăcină turcească și domnesc, încă era prezidat de rege — și păstrat prețioase informații marelui nostru învățat, fost timp și Domnitor în Moldova (1710—1711) Dimitrie Cantemir, în lucrarea sa „Descrierea Moldovei“, apărută în 1716.

După informațiile pe care le dă D. Cantemir, dintre cei prezidăți în Divan (sala de judecată, care era totdeauna în locul palatului domnesc) mai întâi își spunea părerea Mitropolitul, apoi boierii.

Când voește Domnul să asalte însuși jalbele și pricinile de mart — ne spune Cantemir atunci că se cheamă înaintea sa Divan pe reclamant și pe părțile și le dă voie la amândoi să spună toate ce au... și cercetându-se pricina spune întâi Mitropolitul gândul său cu glas și apoi dănsul cellalți boieri judecatori, fieștecare precum socotește, măcar deși știu că Domnul are alt gând... iar boierii cei răi de slujbe nu cutează să zică nimic, nici să-și arăte gândurile, decât numai atunci când

Continuare în pagina 6-a

Cooperația

o pârghie pentru înfrățirea și ridicarea satului

de pr. Ion Scurtu

Spuneam, că în mintea Sunor trudiți muncitori din orașul Rochdale s'a încheiat un gând care apare numai la mii de ani odată. Tot atunci am amintit principiile pionierilor cooperației.

Parcă aud însă, șoptindu-se: Principiile pionierilor cooperației n'au astăzi nici un rost! În satele și târgurile noastre ce alt folos au adus ele, decât vrajbă și procese!

Nu-i de vină aurul că bogatul este sgârțit, nici principiile cooperației că buclucurile s'au întins peste sate.

Adevărat, că lăcomia omului — și mai cu seamă a bogatului — nu are margini. Cel sătul nu crede celui flămând și cel bogat nu crede celui sărac. Săracul, bolnav, flămând și îmbrăcat în sdrențe, este — după judecata celui îmbuibat, — vrednic de dispreț.

Pentru cel sărac pâinea cea de toate zilele, locuința și hrana, sunt probleme grele, care nu se pot amâna de pe o zi pe alta. Din această pricină sărăcia macină și energia omului de fier, ea îi stoarce toată vlagă și-i biciuește toată demnitatea omenească.

Omul împovărat și sărac se simte umil și nevolnic,

blestemat de soartă și chinat de gânduri negre. „Când în sufletul lui nu se încuibază ura sau revolta, atunci se așează pâcla unei nepăsări mai ucigătoare decât însăși năvala pustiitoare a pornirilor de revoltă. Căci revolta este un semn brutal de tărie și viață, pe când nepăsarea, răceala față de toate, denotă o vlăguire totală“.

Bogatul îmbuibat uită că mai este pe lume boala, suferință și sărăcie. E foarte greu să iubești și să te apropii de om în mizerie și suferință; cu atât mai greu

Proverbe indiene

De țara unde nu-i stăpân,
Să fugi, ori care-i est' casta,
Dar unde sunt stăpâni mai mulți
Fugi mai ales de țara astă!

Vrei să faci un lucru mare?
Fă-te mic, stai liniștit.
Leul, oricât e de tare,
Când atacă elefantul
Stă întâi pitit.

trad. de Gh. Coșbuc

vut cum să-ți arăți bunătatea inimii.

Moșneagul nu răspunse nimic și căzu pe gânduri.

— Lasă dar și tu mândria la o parte, moșule, — zise iar străinul. Ridică-ți capul, întinde mâna și dă și tu altor oameni buni ocazia să-și arăte mila pentru aproapele.

Moșneagul tresări și-și ridică ochii. Dar străinul pierise...

De departe însă, pe drum, se vedea venind un om.

Bătrânul se apropie de drum și întinse mâna. Dar drumetul întoarse capul și nu-i dete nimic. În urma lui însă veni un alt călător și-l milui.

Moșneagul cumpără pâine cu banul căpătat. Și dulce a fost bucătica de pomană. Nu-i mai era rușine să ceară. O veselie molcomă îi cuprinse sufletul.

cu cât ești într'o stare mai înfloritoare.

Cooperația adevărată unește mulțimea celor mici și caută să o înfrățescă cu puterea celor mari. Ea nu caută întâietate în drepturi sau bani, ci numai în priecere și muncă. Cooperația urmărește să ridice din sărăcie, să aducă un spor de sănătate și belșug în mizeria noastră pământească.

În locul unui om, care aleargă în goană nebună numai după profit personal, dușman al tuturor, de teamă să nu i se descopere secretul îmbogățirii, cooperația, unindu-i pe toți oamenii într'un gând nobil, așează pârghia sfântă de înfrățire și unire între săteni pe care să se sprijine viața satelor și a orașelor noastre.

Cooperația, în țara noastră — atât de bogată pentru toți străinii, — nu trebuie să fie numai o negustorie de cereale, băcănie sau bancă. „Nu, „pentru că cooperația are numai ca mijloc toate operațiile comerciale, ea însă are ca scop, nobil scop, ridicarea și învierea vieții economice a satelor și a orașelor românești“.

Continuare în pagina 6-a

Opinca

Sus opinca până poți!

Sus opinca sus!

Pân' mai am vreo doi-trei zloți,
Că dacă te-i găuri
Te-ol cârpi, te-ol potlogi,
La gurgui și-oi pune flori,
Să miroase până'n nori,
La nojițe zurgălău,
Să ne auză Dumnezeu,
Să nu-și uite nici de noi,
Să ne scape de nevoi.

(Vechiu cântec din popor)

Poetul și gazetarul bănățean C. Miu-Lerca a vorbit în Timișoara, despre încălțăminte țărănească. Mai precis spus: despre opinca. A spus că toți acei care s'au îndelencit la noi cu cercetarea portului și a artei țărănești, s'au oprit doar asupra cusăturilor și țesăturilor lucrate de mâinile sâtenelor noastre. A fost însă uitată opinca, adică tocmai „talpa țării“, care deși poreclită și batjocorită de anumiți străini și venetici, este cel mai de preț document al obârșiei noastre dace și romane.

— Hulită sau nebagată în seamă — a spus conferențiarul — săracă și plină de noroiu, opinca românească a străbătut douăzeci de veacuri fără să se deslipească de pământul strămoșesc.

Ea este tot atât de veche ca strămoșii noștri Dacii, adevărații stăpâni ai acestui pământ. Pe Columna lui Traian din Roma opinca Dacilor este însemnată

Continuare în pagina 6-a

Bucătica de pomană

de Bădicu Gheorghe

Pe drumul, ce ducea la un oraș mare, mergea un moșneag.

Picioarele lui slăbite călcău. Hainele-i erau numai zdrențe. Capul gol îi cădea pe piept. Terile i se sleiseră de tot.

Se așeză pe o platră, se aplecă înainte și rezemându-și coatele pe genunchi, își acoperi fața cu mâinile. Printre degetele sale scurgeau lacrimile-i picurau fierți în nisipul drumului de țară. Adușe aminte de timpurile tinerții...

Își aduse aminte de vremea când era și el bogat și sănătos, cum își prăpădise sănătatea! Cum își împărțise averea cu prietenii! Și acum n'are o bucătică pâine.

Toți l-au părăsit. Cum să se înjosească acum să ceară pomană? La acest gând simți că i se strânge inima de rușine și de amărăciune.

Și lacrimile-i curgeau șiroaie, stropind praful de sub picioare.

Deodată aude, că-l strigă cineva pe nume. Ridică capul și văzu un străin stând lângă dânsul. Fața lui era liniștită și aspră.

— Ți-ai împărțit averea altora! — începu străinul. Nu cumva-ți pare rău, că ai făcut bine?

— Nu-mi pare rău, — răspunse moșneagul oftând — dar ce folos? Acum mor de foame...

— Dacă însă n'ar fi fost cerșitori, care să-ți întindă mâna — urmă necunoscutul — n'ai fi a-

BUDAȘCU ZINCHII

— Sfârșit —

de Sassu Ducșoara

Judecata a mântuit-o Budașcu după un an de tărăgănel cu fel de fel de pledici și ceea ce i-a uitat pe toți, a fost că procesul l-a câștigat el, primind despăgubiri așa după cum ceruse în numele legii. Idată după proces Budașcu l-a spus nevastă:

— Fă, nevastă! eu socot acum că mai bine o fi de mi-oiu întoarcă pământul pe numele meu.

— Cum? Da proastă mai mă crezi...! Lasă-l încolo că doar tot al nostru este.

— Bine, bine, zise Budașcu, da și pe numele meu e încă și mai al nostru și e pe dreptate.

— Nu, nu, i-o tăie scurt so- crul când auzi de așa ceva. Păi,

măi omule nu i l-am pus eu pe nume?

— I l-ai pus, dar pământul e al meu, dela taica.

— O fi fost, dar tu l-ai vândut. Budașcu clocoti ca un vulcan și puțin a lipsit să nu facă moarte de om.

— Dar nu mi-ai dat niciun ban a fost numai de formă...

— Formă, neformă, de ce n'ai pretins atunci și de ce ai lăsat dacă n'ai primit? Toți râdeau pe sub mustăți și răsesele acelea îl ardeau pe Budașcu la inimă ca niște cărbuni. O pată mare și neguroasă tremură deodată în fața ochilor săi și n'a mai știut ce face.

A doua zi când s'au întâlnit cu toții la postul de jandarmi,

Cooperafia

de pr. Ion Scurtu

Continuare din pag. 5-a

Cooperatorul care nutrește alte gânduri e un comerciant clandestin, vrednic de disprețul tuturor. El trebuie să fie nu numai un bun comerciant sau un funcționar, ci un entuziast misionar al binelui obștesc,

Oricare ar fi operația economică pe care o face, cooperatorul să nu uite că el este un neobosit apostol și un samarinean milostiv care trebuie să se plece, să lege și să vindece rănilile și necazurile poporului.

Cetind acle vechi

Divanul

Domnesc

de Ax. Banciu

— Continuare din pag. 5-a —

sunt întrebați de Domn. Și, după ce s'au auzit gândurile tuturor, cunoscând pe unul a fi vinovat, întreabă Domnul pe Mitropolit de ce pedeapsă e acela vrednic după legile politicești și bisericicești, iară Mitropolitul arată întâl hotărîrea legilor... și făcând și boierii asemenea, pe urmă arată și Domnul gândul său și hotărâște...!

Acestui Divan i se putea adresa oricine, în orice afacere. Unele chestiuni se judecau de Divan în prima și ultima instanță; altele numai în a doua instanță, va să zică: în apel, prima judecare făcându-se de alte persoane însărcinate de Domnitor cu cercetarea lor.

Domnitorul, după ce asculta părerile tuturor, pronunța hotărîrea, fără să fi fost obligat să țină seamă de părerile auzite sau de legile țării chiar.

atât socrul cât și soacra, nevasta și cumnații, erau legați cu cârpe la cap și se țineau cu mâinile de făcl.

— Ce-al făcut Budașcule, întreabă aspru șeful de post?

— Ce să fac domnule șef... necazuri... Nu vreau să-mi întorc pământul pe nume. M'au prostiț vulpile.

Acasă, neamurile nevestei au fînt stat mare.

— Știi ce fată, zise soacra cu gură tăioasă, lasă-l dracului de prostălu și du-te la Brașeu de la-ți un serviciu, că poți trăi și fără el. Copil n'al ca să te încurce.

Nevasta lui Budașcu s'a băgat servitoare la un domn în Brașeu. Serviciu a găsit ușor, că era frumoasă în lege fata

I.
In faimoasa sa carte „Omul, acest necunoscut“ (tradusă de Lia Busuioceanu) vestitul fiziolog francez Alexis Carrel dă o soluție nouă și originală pentru a salva civilizația: crearea de supraoameni. Aceștia ar urma să fie crescuți în institute speciale, cu o alimentație specială, care să-i înzestreze deodată și cu inteligență și cu imaginație și cu'n mare curaj. Vor avea să cunoască bine nu ființele neînsuflețite, ci tocmai ființele vii, în primul rând pe om. După opinia lui Carrel, cauza principală a degenerării civilizației de azi este faptul, că biologia și fiziologia nici azi nu sunt bine cunoscute.

Să vină savanții atotcuprinzători care să facă sinteza datelor științifice. Ni-

mic mai periculos, decât un specialist eminent care nu vede și n'aude decât ceea ce-l interesează pe el. E oribil, bunăoară, să citești părerea lui Edison despre filozofie și religie.

In mijlocul agitației orașului modern trebuie să se creeze insule de singurătate, în care meditația să fie cu putință și în care aceeași experiență să se prelungească 100—200 de ani, asigurându-se continuitatea, după cum bunăoară în mănăstirea „Solesmes“ trei generații de călugări benedictini s'au străduit să reconstituie cântul gregorian.

Din cauza lipsei de spirite mari sintetice am ajuns acolo, că milioane de paturi de spital sunt ocupate zilnic în fiecare țară. I-a reu-

șit, ce e drept, igienei moderne să micșoreze numărul bolilor infecțioase și să mărească durata vieții, dar s'au sporit îngrozitor bolile degenerative, și cu deosebire bolile sistemului nervos. S'a întrebat vreodată cineva: ce influență au îngrășămintele artificiale ale pământului asupra boabelor de cereale, și indirect, asupra laptei, ouălor, fructelor? S'a întrebat vreunul din descoperitorii telefonului, radioului, avionului și chiar constructorii de ascensoare din blokhausuri: cum vor putea suporta nervii omului această ofensivă a progreselor tehnice?

Cel ce vrea să stăpânească știința și oamenii trebuie să fie de o voință supraomenească și să poseadă la maxim simțul moral.

Opinca

— Continuare din pag. 5-a —

ca o deosebire față de încălțăminte Romanilor și a Grecilor

In special opinca din Banat este cea mai caracteristică, variază dela sat la sat după forma gurguiului și după felul cum sunt înfășurate noițele (curelele) pe picior. La târgurile din orașe, țărani bănațeni se recunosc după opinci de ce sat sunt. Nicăieri nu se mână atât de mult opinca noastră cu aceea a Dacilor, ca în satele din Banat. Portul s'ar stricat și s'a corcit în multe părți, sub influența porturilor sârbesc, bulgăresc, șvăbesc sau săcuiesc, dar biata noastră opinca a rămas aceeași, Ea nu s'ar schimbat. Legată de pământ, ea a fost mereu în urma plugului pe brazda unde nicio altă încălțăminte nu poate s'o încălțască. Forma ei „de luntre“ calcă și înlătură noroiul, ușurând astfel mersul Românului. Ar trebui să fie studiate toate colțurile Ardealului și Banatului făcându-se colecții de desene sau fotografii după încălțăminte țărănești, care s'ar publica apoi în albume. Colecția aceasta ar constitui un prețios material documentar pentru etnografia noastră.

Inițiativa are să o ia publicabil „Astra“.

Aviz

Cărțile, revistele, manuscrisele de articole și scrisorile destinate „Foi pentru minte, inimă și literatură“ se vor trimite la adresa d-lui Gh. Tulbure, Brașov, str. Dorobanților 13.

Eroii noștri

Codlea

ARNĂUȚ V. IOAN

CAPORAL T. R.

S'a născut în Septembrie 1912, în București, ca fiu al lui Vasile și Ioana Arnăuț din Codlea.

Căsătorit, are un băiat și o fetiță.
Fără avere. De meserie era croitor.

Ordinul de trecerea Prutului l-a găsit cu arma 'n mână, fiind concentrat încă din 1939 într'un regiment de Călărași din Brașov.

In luptele dela NEMȚCAIA, în apropierea ODESEI, din cauza unei răni grave la picior, a fost prins și omorît de cei fără Dumnezeu.

După un contra-atac dat imediat, corpul său a fost găsit de camarazi și înmormântat pe loc în ziua de 22 August 1941.

lui Dobrea. De asta o luase doar și Budașcu de nevastă. Vecinii clătinau și mai cu milă din cap în urma omului rămas văduv.

— Săracu..., de l-ar vedea Budașcu al bătrân... Budașcu, cel tânăr însă n'a avut pace. S'a dus la Brașeu și l-a spus nevestei:

— Fă, nevastă, dă-mi iscălitură și hal la noi acasă!

— Da prost mai ești măi, îți tale lacrimile femela, ce crezi că mai sunt proasta ala cum mă știi?

Budașcu s'a întors în sat și mai posomorit.

Dela un timp lumea începu să mai uite pățania lui Budașcu dar cam la un an de zile, o veste a fulgerat peste casele Purcărenilor.

— Fata lui Dobrea, nevasta lui Budașcu a murit la Brașeu în spital de boala a lumească.

— Cănele de Dobrea, scrâșneau vecinii, el l'a stricat.

— Lacomul și hațnul, blestemau femelle...

Dobrea a scos comisia la casa lui Budașcu și a făcut „invintar“ de tot ce a rămas de pe urma răposatei.

— Să trăiești la mulți ani, domnule, a spus Budașcu către ala mai mare, dar tot ce vezi aici, eu le-am făcut și cu taica, Dumnezeu să-l ierte. Domnul nici nu s'a uitat la el ci, a scris mai departe că era tare grăbit, iar Dobrea a încărcat căruța.

— Nelcă Budașcule, l-a șoptit un domn din ala mai mic, dumneata al dreptul la jumă-

tate cât trăiești, iar partea cealaltă este a lui Dobrea.

— Pentru totdeauna? — a întrebat schimbat de tot, Budașcu.

— Pentru totdeauna — șopti domnul cel bun. In mîntea lui Budașcu s'a surpat în clipa aceea bolta unui cer nevăzut și soarele acelu cer s'a întunecat. A răcnit ca un nebun, a ridicat toporul cel mare, iar domnii au fugit cu Dobrea cu tot și pector de om cu gând rău n'a mai intrat în curtea aceea. A căutat Dobrea să-și vîndă partea, s'o închirleze, s'o dea cu folosință, dar nimeni nu se încumeta să intre în curtea lui Budașcu, posomorită și pustie ca și sufletul său.

— A înnebunit Budașcu—șopteau leicile.

— Are mîntea numai pe jumătate, șogoteau țatele cele tinere.

— Hei, săracu de el, rostii aș pasat moș Botea, primarul satului, la claca de cucuruz..., când l-a fost moșla întregă, l-a fost și mîntea întregă, că vezi, l-a durut inima după pământul la sat de bietul Budașcu al bătrân talcă-său, Dumnezeu să-l ierte, că pământul dela moși și părinți, nu rabdă înstrăinare.

Proverbe indiene

Nu sta în casa unde vezi
Că e stăpân numai nevasta —
Dar unde e nevasta rob,
Fuși mai ales de casa asta.

Dintr'o arhivă secretă brașoveană

Statul polițist

de I. Bozdog

XXII.

Atitudinea Sașilor și a Ungurilor rom. catolici față de serbările milenului.

Dacă ținuta Românilor era categorică și față de ridicarea monumentului de pe Tâmpa, apoi nici populația săsească nu vedea cu ochi buni acest semn demonstrativ al asuprii milenare unguștii.

Atitudinea lor se vede din hotărârile Consiliului comunal pe care ni le destăinuiește raportul confidențial Nr. 195/Res. al prefectului Brașov din 2 Sept. 1895 adresat primului ministru:

„La ordinul Dv. Nr. 2732/Res. din 19 a unei trecute, în chestiunea ridicării unui monument milenar pe Tâmpa, raportăm Excelenței Tale cu toată onoarea, că în adunarea generală din 30 I. tr. a reprezentanței comunale s'a hotărât ca să se pună la dispoziție terenul necesar și să se permită exploatarea la fața locului a pietrii necesare, dar s'a condiționat, ca întreținerea și paza monumentului să nu cadă în sarcina orașului.

Comisia reprezentanței comunale însă și-a asigurat mare majoritate; „verzii” n'au luat parte la votare, și, în afară de vreo opt voturi românești, s'a luat hotărârea amintită cu unanimitate.

În sfârșit, în ce privește partea cu întreținerea, o țin de absolut irelevantă, fiindcă, la timpul său, supravegherea se va putea încredința din oficiu orașului Brașov.”

Deci „unanimități” fără Români și Sași și impuneri „din oficiu”, pe care orașul nu și le-a mai asumat nici mai târziu, căci chiar sumele de supraveghere ale monumentului se trimeteau trimestrial din fondurile Preșidenției Consiliului de miniștri.

În anul 1896 apoi, când serbările „milenului” erau fixate pentru 18 Oct., ședințele consiliului comunal erau tot mai agitate și prefectul lua parte personal la debateri, ca nu cumva să se ivească vreo buturugă care să răstoarne carul. (Nr. 130/Res. din 15 Sept. 1896).

La 29 Aug. primarul raportează că monumentul fiind al țării, orașul nu se amestecă la aranjarea serbărilor. (Nr. 125/Res.).

Între timp abatele pleban rom. catolic, invitat să ia parte și el la primirea ministrului de interne Perczel Des. care va reprezenta guvernul la serbări, refuză și participarea la recepție și la serbările inaugurării monumentului.

De aceea prefectul se adresează

episcopului de Alba-Iulia, Lönhard Francisc, scriindu-i: „Programul inaugurării monumentului anului milenarei întemeieri de patrie s'a fixat pentru 18 Oct., cu care ocazie guvernul va fi reprezentat prin d-l Perczel Des., ministru de interne, care sosește în 17 Oct. la Brașov.

Obişnuitele omagii ale autorităților bisericești și lumești se vor exprima în după masa zilei de 17, iar dimineața la 8^{1/2}, după liturghia din bis. rom. cat. urmează pelerinajul pe Tâmpa și inaugurarea monumentului urmat de un banchet.

Înainte de compunerea programului, aprobat și de guvern, mam adresat în primul rând abatelui pleban din loc, care mi-a comunicat că vo ține liturghie de mulțumită, dar că e în contradicție cu convingerile sale politice, ca să prezinte omagiile clerului reprezentantului guvernului și să ia parte la celelalte părți ale serbării.

Fiindcă și preoții naționalităților vor lua parte la inaugurare, sunt convins că ar naște resentimente în sânul populației maghiare de aici, dacă preoțimea rom. cat. s'ar abține dela această serbare patriotică, lipsită de orice colorit politic. (!)

În interesul sfânt al națiunii și patriei, Vă rog să binevoiti a influența, a să dispară îndoilele Părintelui abate Möller Ede și să ia parte la toate momentele acestei serbări naționale și astfel și la omagierea guvernului — fără nicio teamă — căci, doară tocmai preoțimea rom. cat. a fost aceea care a luat parte demonstrativ la asemenea ocazii, arătând ținută patriotică.

Dacă Excelența Voastră ar fi împiedecată să ia parte personal la această serbare, Vă rog să încredințați cu reprezentarea pe abatele paroh, prin ce se va rezolvi corect și această problemă”. (Nr. 131/Res. din 15 Sept. 1896).

Episcopul rom. cat. răspunde cu Nr. 3584 din 24 Sept. că preoțimea sa va participa numai la o parte a serbărilor. (Nr. 135/Res.).

La serbări prof. Lassel Iános a vorbit în sens contrar, pentru care fapt Preșidenția Cons. de miniștri cu Nr. 1363 din 13 Nov. desavuiază pe Lassel și este apoi suspendat din slujbă.

Aceasta a fost adevărata atmosferă a inaugurării monumentului lui Arpad de pe Tâmpa!

Refuzul de a-l primi, grija de a-l păzi tot timpul, n'au putut totuși să-i scape de firescul sfârșit ce l-a ajuns, la timpul său, prin mâna lui Cătărașu, sfârșit care prevestea dărâmarea însăși a Carpaților ca graniță despărțitoare între frați.

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată sub Nr. 275/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Soare Nicolae, refugiat din comuna Zagon, jud. Trel-Scaune, domiciliat în Brașov, Str. Nicolae Filipescu Nr. 41, vă rog să binevoiti a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului de naștere al fiului meu Ioan, născut în comuna Zagon, jud. Trel-Scaune, la data de 5 Martie 1930, de religie ortodoxă din părinții Soare Nicolae și Maria Soare născ. Pușcaștu de religie ortodoxă, căsătorii legitime.

Propun martori pe: Oprea Nicolae, Brașov Str. Rahovei Nr. 39 și Popazu David, Brașov, Str. Nicolae Filipescu Nr. 41.

Cu stimă:
Pușcaș Marioara

Nr. 275/1944
22 Ianuarie 1944.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Brașov,

În conformitate cu dispozițiunile art. III. din Decretul-Lege Nr. 4062/940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Prim-Procuror

A. Pința

Secretar
A. Văiceanu

Angajăm imediat specialiști sau doctori a se forma în branșa de furnire și articole pentru tâmplărie. Condițiuni: Să fie etnic-români, preferați cei care cunosc 3 limbi.

Ofertele cu pretențiuni se vor adresa „Ferrum Furnir” Str. Castelului Nr. 142, Brașov.

Tipografia „Astra” Brașov
caută
ucenici români

Inspectoratul General Administrativ al Regiunii III Brașov

Nr. 264/1944.

CONCURS

Inspectoratul General Administrativ al Circ III Brașov, publică concurs pentru ocuparea postului vacant de camerist cl. VI la acest Inspectorat, la data de 1 Februarie 1944.

Candidații trebuie să îndeplinească cerințele dela art. 3 din Codul funcționarilor publici și anume:

- să fie cetățean român,
- să aibă vârsta de minimum 21 ani,
- să nu fi suferit vreo condamnare pentru faptele prevăzute la art. 139 C.F.P.
- să fie apt pentru serviciu, din punct de vedere medical.
- să aibă purtare bună,
- candidații bărbați să fi satisfăcut legea recrutării.

Toate aceste cerințe se vor dovedi împlinite prin cuvenitele acte.

Salariul este acela prevăzut la Grupa D. 1 tip. 10 adică Lei 6418 în mână, inclusiv toate sporurile, pentru cei necăsătoriți.

Insp. Gen. Adm. al Reg. III
Brașov

Dr. Joe Gherman

ROMÂNIA
Ministerul Justiției, Direc. Judiciară

Publicațiune

D-l Gheorghe T. Fleoarcă, domiciliat în Brașov, Str. Spiru Haret Nr. 28, a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizat să schimbe pe baza art. 10 numele său patronimic de Fleoarcă în acela de Florescu, spre a se numi Gheorghe T. Florescu.

Ministerul publică aceasta, conform art. 11, spre știința aceluia care ar voi să facă opozițiune în termenul și condițiunile prevăzute de alin. 11 al zisului articol și de art. 3 din legea asupra numelui din 8 Aprilie 1936.

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Clcul comunicărilor Institutului de Cercetări Economice și Sociale

de pe lângă Academia Comercială Cluj-Brașov în sesiunea 1943/1944.

4. II. 1944 Asist. Vasile Pop: „Cooperatiia, sistemul social economic al viitorului”?

11. II. 1934 Ion Colan conduc. „Gazeta Transilvaniei”: „Contribuțiunile la cunoașterea tehnicilor brașovene”.

18. II. 1944 Prof. Pavel Roșca: „Actualitatea ideilor sociale ale lui Platon”.

25. II. 1944 Prof. Iosif Gârbacea „Bilanțul unlc”.

3. III. 1944 Prof. Dr. D. Voina: „Reflexul mobilității bilanțului în contabilitate”.

10. III. 1944 Conf. I. Tarța: „Organizarea și raționalizare în întreprinderi”

17. III. 1944 Conf. Aug. Tătaru: „Problema valorii în știința economică”.

24. III. 1944 Prof. Victor Jinga: „Problema spațiului în economia politică”.

31. III. 1944 Prof. Eugen Demetrescu: „Problema echilibrului monetar în teoria economiei pure.”

7. IV. 1944 Prof. Laurean Someșan: „Valoarea zonelor de contact în economia umană”.

În continuare se vor face comunicări până la 1 Iulie 1944.

Domnii membri ai Institutului care doresc să facă comunicări dela 28 Aprilie până la 1 Iulie a. c., sunt rugați să înștiințeze, din vreme, Secretarul Institutului.

Se atrage atențiunea că dezvoltarea comunicărilor are loc vinerea, la orele 18, 1/4 precis, la sediul Institutului din Str. N. Iorga 26.

S'a deschis

MAGAZINUL ROMANESC

Piața Libertății 14

LANTEX

stofe,
măfășuri,
tricotaje,

clorapi,
pânzefuri
etc.

Lila Măzgăreanu

Telef. 2905

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Dr. Zeno Rusu, avocat, Brașov	Lei 2000
Boieriu Nicolae, notar public, Brașov	1000
Teodor Macavei, controlor șef financiar, Brașov	1000
Dr. Alexandru Marta, Timișoara	600
Gheorghe Nicoară, notar, Roadăș	500
Inginer I. Hogeia, Cristian	500
Dr. Sever Pop, ajutor de primar, Brașov	500

Olișer superior din garnizoana Brașov înălțat în grad

Pe data de 24 Ian. 1944, d-l medic lt. col. Dr. Frantz Iosif, medicul șef al spitalului „Regina Maria” din Brașov, a fost înălțat la gradul de medic colonel.

Asociația „Prietenilor universității

Filiala Brașov, în adunarea generală ținută în Dec. 1943 a ales, ca membru de onoare și pe d-l Dr. Sever Pop, ajutorul de primar al Municipiului.

Facem această precizare, deoarece în darea de seamă publicată într'un nr. trecut al gazetei, numele d-sale a fost omis.

Curs de perfecționare în electricitate

Incepând cu data de 1 Februarie 1944, se va ține la Camera de Muncă (sala mare) un curs de perfecționare în electricitate.

Doritorii de a-l urma sunt rugați a-și depune cererile de înscriere, timbrate egal, la Biroul 5, până la data de 27 Ian. a. c. dată după care nu se mai primesc.

Candidații la examen pentru cartea de calificare sau meșter electrician sunt în special invitați a urma cursul.

Biblioteca „Astrei” Brașov

este deschisă în fiecare zi de lucru, între orele 9-12 și 15-19. O sală de lectură bine întreținută, cu 40 de locuri, stă la dispoziția cititorilor. Secția de împrumut funcționează și ea.

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei” - Brașov. De asemenea și orice obiect vechi din industria casnică brașovenească (scheiană în deosebi).

Frontul diplomatic

Evenimentele din America latină

rețin în ultimele zile atențiunea în domeniul vieții politice.

Astfel, am înregistrat schimbarea de conducere din Bolivia, unde noul guvern a trecut la schimbări radicale în domeniul economic. Măsura a fost de natură să indispuie guvernul dela Washington, care a refuzat să recunoască proaspăta ocărnuire boliviană. Prin reforma promptă introdusă de guvernul Boliviei, statul devine proprietarul celei mai importante producții de cositor din lumea întreagă, a unei bogate producții de petrol și salpetru, având și controlul capitalurilor industriale și bancare. Finanța Statelor Unite, interesată mult în toate aceste domenii de producție, a reacționat imediat.

Multe alte state din America de sud au refuzat să recunoască noul guvern bolivian. La rândul său acesta s'a grăbit să publice o notă oficială, prin care se atrage atenția că schimbările ivite în politica statului au fost eronat interpretate în străinătate și că noua conducere politică a Boliviei înțelege să p'streze cele mai bune relații cu Statele Unite.

În același timp Argentina a rupt relațiile diplomatice cu Germania și Japonia. Faptul a fost adus la cunoștința generală, printr'un discurs al președintelui Argentinei, generalul Ramirez, retransmis de toate posturile de radio. Telegrama de presă dau ca motiv al ruperii relațiilor constatarea unei vaste rețele de spionaj întreținută de Axă în Argentina. Președintele Ramirez însuși, a afirmat că e hotărât să lupte împotriva „infiltrației ideologiilor străine”.

Argentina era singurul stat mare din America rămas în legătură diplomatică cu puterile Axei. Se prevedea că acest stat va putea păstra până la sfârșitul războiului o atitudine de serioasă neutralitate, în genul rolului avut de Elveția. Presupunerile au fost însă depășite de fapte.

Declarațiile d-lui Eden

privitoare la conflictul teritorial ruso-polonez, făcute în Camera Comunelor, corespund temperamentului ministrului de externe prin forma lor laconică. D-l Eden a amintit cuvintele premierului Churchill, care în 1940 a afirmat că „orice schimbare teritorială care s'ar face în timpul războiului, nu va fi recunoscută, dacă nu se va face cu încuviințarea liberă și înțelegere în're părțile interesate”. Apoi, d-l Eden a reprodus o altă declarație președințială, care spune: „De când a început acest războiu, nu am reprezentat niciodată părerea că nu se poate schimba nimic în constituția teritorială a diverselor țări. Pe de altă parte nu intenționăm să recunoaștem vreo schimbare teritorială, care a fost făcută în timpul războiului și care nu a avut loc prin liberă înțelegere a păr-

ților interesate”. În sfârșit, d-l Eden a precizat că în textul unei note adresate generalului Sikorski, se află următorul pasaj: „Guvernul nu recunoaște nicio schimbare teritorială care a fost făcută în Polonia, începând cu August 1939”.

„Aceasta este situația — a încheiat d-l Eden — și bineînțeles, că guvernul Majestății Sale va rămâne pe deplin credincios celor supuse în Charta Atlanticului”.

Voci din presa engleză

ca de pildă marele ziar „Observer” socotesc comunicatele oficiale engleze, în legătură cu conflictul ruso-polonez și concluziile dela Teheran, drept „șarlatanii” care trebuie să înceteze. Ziarul susține că opinia publică engleză trebuie lămurită în fond, socotind atitudinea de recunoaștere fățișă, a angajamentelor luate față de Rusia ca și depărtarea de aceste angajamente, ca un „subterfugiu” ce poate avea consecințe nefaste.

Intermediul american

În conflictul ruso-polonez, propus de d-l Cordell H.U., care s'a oferit ca mediator, este socotit de presa americană ca nerealizabil. Informațiile pe care le dețin aceste ziare, prevăd refuzul net al lui Stalin față de propunerea d-lui Hull, pe temeiul că guvernul emigrant dela Londra nu reprezintă voința poporului polonez.

D-l Churchill, premierul britanic,

după cum aflăm pe dealtă parte, a trimis totuși o scrisoare personală lui Stalin referitoare la problema poloneză. Această scrisoare a fost încredințată ambasadorului britanic la Moscova. Ambasadorul este în drum spre Rusia.

Elveția se teme

de războiu. Cel puțin, așa ar reieși din declarația publică făcută de către consilierul de stat Koebel. El a afirmat că Elveția ar putea fi târâtă în războiu, dacă ar încerca să se opună trecerii unor trupe străine pe teritoriul său, adăugând că există temeri că s'ar intenționa acest fapt.

Tot în legătură cu Elveția s'a vorbit despre intenția reluării raporturilor cu Rusia Sovietică. Presa elvețiană precizează că, limpezirea finală a acestor raporturi nu s'ar putea face decât după războiu. Din punctul de vedere al Elveției — scriu ziarele — s'ar putea fără dificultăți, reînnoa relațiile acolo unde firele fuseseră țesute în 1941, în legătură cu acordul economic. Oricare ar fi atitudinea luată de Soviete după războiu, raporturile cu Elveția nu vor putea să găsească decât calea onoarei, lealității și egalității.

Poziția Spaniei

este din nou relevată de presa engleză, care cere guvernului britanic să adopte o atitudine mai hotărâtă față de guvernul spaniol, indicând ca un început sancțiuni de natură economică, prin extinderea blocadei asupra transporturilor de petrol și grâne.

de Mardare Mateescu

Situația pe fronturi

Frontul din răsărit

In sectorul Leningrad

comandamentul sovietic aruncă în luptă mari mase de oameni, intenționând să obțină degajarea centrelor de comunicație. În general terenul nu se pretează însă la întrebuițarea tancurilor pe scară mai mare, așa că apărarea germană nu numai că a putut face față acestei presiuni, dar în unele locuri a trecut chiar la contra-atacuri, recăștigând teren și pătrunzând adânc în dispozitivul inamic. Recapitulând operațiile din acest sector dela declanșarea ofensivei sovietice, constatăm că în unele puncte bolșevicii au avut câteva câștiguri de teren, dar în altele ofensiva lor a fost oprită.

La Sud de Lacul Itmen

ca și în regiunea Nord-Vest a lacului, sunt semnalate operațiuni energice, fără a se menționa totuși vreun rezultat precis.

In sectorul de sud

al frontului, începând cu regiunea Sarni și până la Krivoi Rog, nimic nu este important de semnalat, cu excepția operațiilor dintre mlaștinile Pripetului și râul Berezina, care continuă cu îndârjire, de-o parte și de alta.

Frontul din Italia

La capul de pod Neffuno

constituit de Englezi la Sud de Roma sunt semnalate numai operațiuni britanice, care tind să ia direcția spre Nord-Vest. Apărarea germană se presupune că așteaptă pe inamic în regiunea apropiată a munților, care se pretează la lupte de nimicire.

Sectorul armatei a 5-a.

adică flancul stâng al frontului italian, este din nou în plină animație, inamicul trecând la atac după o puternică pregătire de artilerie. Atacul n'a izbutit, cu excepția unei pătrunderi locale.

Bătălia dela Kerci

La închiderea cronicei înregistrăm știrea despre înțelegerea luptelor dela capul de pod Nord-Vest de Kerci. Bolșevicii au adus întăriri de dincolo de strâmtoare, atacul lor fiind sprijinit de avioane.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
II. 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societați Lei 800
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200